קפה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּקוֹל רָם, וְיֶתֶר פְּרָטִים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א [א]בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נֶאֱמֶרֶת (א) בְּכָל לָשׁוֹן: **ב** [ב]צָרִיךְ שֶׁיַּשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו מַה שֶּׁמּוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו. וְאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו יָצָא, [ג]וּבִלְבַד שֶׁיּוֹצִיא (א) [א] (ב) בִּשְׂפָתָיו: **ג** * [ד]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּבַעַל הַבַּיִת עִם בָּנָיו וְאִשְׁתּוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ (ג) בְּקוֹל רָם כְּדֵי שֶׁיֵּצְאוּ בְּבִרְכָתוֹ: **ד** [ה]אֲפִלּוּ נִשְׁתַּכֵּר כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר כָּרָאוּי, (ד) יָכוֹל לְבָרֵךְ (ב) בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: **ה** (ה) * [ו]אִם בֵּרַךְ וְהָיְתָה צוֹאָה כְּנֶגְדּוֹ

בְּאֵר הַגּוֹלָה

א סוטה ל"ב (ע"א). ב ברכות ט"ו (ע"ב). ג לפרוש רש"י (שם ע"א ד"ה בלבו) ולפרוש רבנו יונה שם (ח: ד"ה גמ') והרא"ש (פ"ג סי' יד). ד כל בו (סי' כה). ה טור בשם ירושלמי פרק קמא דתרומות (ה"ד). ו ערובין ס"ד (ע"א).

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (א) **בִּשְׂפָתָיו.** אֲבָל אִם הִרְהֵר בְּלִבּוֹ לֹא יָצָא. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם מֵחֲמַת חֹלִי אוֹ אֹנֶס אַחֵר קָרָא בְּלִבּוֹ יָצָא, כְּמוֹ בַּעַל קֶרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). מָצָאתִי לָמָּה אֵין ף בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, לְפִי שֶׁכָּל מִי שֶׁבֵּרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה אֵין שׁוֹלֵט בּוֹ לֹא אַף וְלֹא קֶצֶף וְכוּ' וּמְזוֹנוֹתָיו מְצוּיִין לוֹ בְּרֶוַח וּבְכָבוֹד כָּל יָמָיו. סֵפֶר הַחִנּוּךְ (מצוה תל), עֲטֶרֶת זְקֵנִים. וְהַמְדַקְדֵּק יִזָּהֵר לְבָרֵךְ דַּוְקָא תּוֹךְ הַסֵּפֶר וְלֹא בְּעַל פֶּה. בַּ"ח (ס"ב). [כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' מו) מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁמֵּת וְנִתְגַּלָּה בַּחֲלוֹם לְאֶחָד מִקְּרוֹבָיו וְאָמַר לוֹ בְּכָל יוֹם דָּנִין אוֹתִי עַל שֶׁלֹּא הָיִיתִי מְדַקְדֵּק לְבָרֵךְ כָּל הַבְּרָכוֹת בְּכַוָּנַת הַלֵּב כוּ'. עַיֵּן שָׁם, וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק"א)]: **ד** (ב) **בִּרְכַּת הַמָּזוֹן.** עַיֵּן סִימָן צ"ט סָעִיף א'. וּלְכַתְּחִלָּה יְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁיָּבֹא לִידֵי כָּךְ. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [א] **בִּשְׂפָתָיו.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וּבְסֵפֶר חֲרֵדִים (מצוות עשה התלויות באוזן אות ז) כָּתַב דְּרֹב הַפּוֹסְקִים הִסְכִּימוּ דְּאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו לֹא יָצָא, וְהֵבִיאוֹ בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַחִנּוּךְ [בְּפָרָשַׁת עֵקֶב (מצוה תל)] דְּאֵינוֹ שָׁוֶה בְּכָל אָדָם (כה) אֶלָּא כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ שְׂבִיעָתוֹ, וְאִם דַּרְכּוֹ תָּמִיד לֶאֱכֹל כְּדֵי מִחְיָתוֹ לְבַד גַּם זֶה נֶחְשָׁב שְׂבִיעָה:

א (א) **בְּכָל לָשׁוֹן.** דִּכְתִיב 'וּבֵרַכְתָּ' (דברים ח י) (א) בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ, וְדַוְקָא שֶׁמֵּבִין בְּאוֹתוֹ הַלָּשׁוֹן [בֵּאוּר הֲלָכָה לְעֵיל בְּסִימָן ס"ב (ד"ה יכול) עַיֵּן שָׁם]. וְכָתַב הַבַּ"ח בְּסִימָן קצ"ג (ס"ב) דְּכָל זֶה מִצַּד הַדִּין, וּלְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בָּעִינַן דַּוְקָא לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כָּתַב בְּסֵפֶר הַחִנּוּךְ (מצוה תל) כָּל הַזָּהִיר בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן מְזוֹנוֹתָיו מְצוּיוֹת לוֹ כָּל יָמָיו בְּכָבוֹד. וְהַמְדַקְדֵּק יִזָּהֵר לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה תּוֹךְ הַסֵּפֶר וְלֹא בְּעַל פֶּה. כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' מו) מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁמֵּת וְנִתְגַּלָּה בַּחֲלוֹם לְאֶחָד מִקְּרוֹבָיו וְאָמַר לוֹ, בְּכָל יוֹם דָּנִין אוֹתִי עַל שֶׁלֹּא הָיִיתִי מְדַקְדֵּק לְבָרֵךְ כָּל הַבְּרָכוֹת בְּכַוָּנַת הַלֵּב וְכוּ', עַיֵּן שָׁם:

ב (ב) **בִּשְׂפָתָיו.** אֲבָל אִם הִרְהֵר בְּלִבּוֹ לֹא יָצָא. וְאִם מֵחֲמַת חֹלִי אוֹ אֹנֶס אַחֵר בֵּרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּלִבּוֹ יָצָא [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א)]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ס"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ז' שֶׁבֵּרַרְנוּ דְּהַאי יָצָא לֹא לְגַמְרֵי קָאָמַר דְּהָא קַיְמָא לָן הִרְהוּר לָאו כְּדִבּוּר דָּמֵי, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּעַל כָּל פָּנִים בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ יְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִקְבַּע לוֹ שָׂכָר עֲבוּר זֶה, אֲבָל בְּעֶצֶם אֵינוֹ יוֹצֵא, וְעַל כֵּן כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק הָאֹנֶס אִם עֲדַיִן לֹא נִתְעַכֵּל הַמָּזוֹן יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבְבֵאוּר הֲלָכָה בְּכָל הַסָּעִיף (ס"ד) כִּי הַכֹּל שַׁיָּךְ לְכָאן: **ג** (ג) **בְּקוֹל רָם.** הַיְנוּ כְּשֶׁאֵינָם בְּקִיאִים בְּעַצְמָם לְבָרֵךְ וְהֵם יוֹצְאִים בִּשְׁמִיעָתָם מִמֶּנּוּ. (ב) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ דְּטוֹב לְעוֹלָם לְבָרֵךְ בְּקוֹל רָם כִּי הַקּוֹל מְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה, וּבִפְרָט אִם הוּא שַׁבָּת אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ לֹא יִשְׁכַּח עַל יְדֵי זֶה לְהַזְכִּיר מֵעֵין הַמְּאֹרָע: **ד** (ד) **יָכוֹל לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן.** דִּכְתִיב (שם) 'וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ', וַאֲפִלּוּ מְדַמְדֵּם [יְרוּשַׁלְמִי (תרומות פ"א ה"ד)] פֵּרוּשׁ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר כָּרָאוּי, וּמִ'שָּׂבָעְתָּ' קָדָיֵיק לֵיהּ, (ג) שֶׁמָּצוּי כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁאַחַר שְׂבִיעָה הָאָדָם עוֹמֵד שִׁכּוֹר וַאֲפִלּוּ הָכִי חִיְּבַתּוּ הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ, וְעַיֵּן לְקַמֵּיהּ מַה שֶּׁנִּכְתַּב בָּזֶה: **ה** (ה) **אִם בֵּרַךְ וְהָיְתָה וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ד) דְּבִתְפִלָּה קַיְמָא לָן לְעֵיל בְּסִימָן ע"ו (ס"ח) בְּמִי שֶׁהִתְפַּלֵּל וּמָצָא צוֹאָה כְּנֶגְדּוֹ אוֹ בְּצִדּוֹ תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה רָאוּי לְהִסְתַּפֵּק וּפָשַׁע וְלֹא בָּדַק, שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כא כז) 'זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה', וְכֵן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע, וְנִסְתַּפְּקוּ הַתּוֹסָפוֹת (עירובין סד. ד"ה שיכור) וְהָרֹא"שׁ (שם פ"ו סי' ה) אִם גַּם בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אָמְרִינַן הָכִי, אוֹ דִּלְמָא שָׁאנֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן דְּקִלָּא מֵהֶתָם, דַּהֲרֵי בְּשִׁתּוּי אַף שֶׁיָּכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ קַיְמָא לָן (עירובין שם) דְּאַל יִתְפַּלֵּל, וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן

בֵּאוּר הֲלָכָה

בִּכְזַיִת, וּמִמַּה נַּפְשָׁךְ אִי פְּלוּגְתַּיְהוּ מִדְּרַבָּנָן וּקְרָאֵי אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף מ"ח (ע"א ד"ה עד), בֵּין כְּזַיִת בֵּין כְּבֵיצָה אֵינָם כִּי אִם מִדְּרַבָּנָן, וְאִי נֵימָא דִּבִקְרָאֵי פְּלִיגֵי, אִם כֵּן לְמַאי דְּפָסְקִינָן כְּרַבִּי מֵאִיר, מִן הַתּוֹרָה בִּכְזַיִת סַגֵּי וְלֹא בָּעִינַן כְּלָל כַּבֵּיצָה, וְדֹחַק גָּדוֹל לוֹמַר דִּלְעוֹלָם לְרַבִּי יְהוּדָה מִדְּאוֹרַיְתָא סַגֵּי בִּכְבֵיצָה אֲבָל רַבִּי מֵאִיר פָּלִיג עֲלֵיהּ וּסְבִירָא לֵיהּ דְּמִדְּרַבָּנָן מְבָרְכִין גַּם אַכַּזַּיִת, דְּזֶה לֹא מַשְׁמַע כְּלָל. וּבֶאֱמֶת דִּבְרֵי הָרַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם סְתוּמִים מְאֹד, וְכֵן דִּבְרֵי הָרַבֵּנוּ יְרוּחָם מְקֻצָּרִים יוֹתֵר מִדַּאי וְלֹא הֵבִיא כְּלָל לְדַעַת הַפּוֹסְקִים בָּזֶה גַּם דִּבְרֵי רַבּוֹ הָרֹא"שׁ, וְאֶפְשָׁר דְּטָעוּת סוֹפֵר יֵשׁ בִּדְבָרָיו]. וְאַף עַל פִּי כֵן שִׁיטַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) לֹא בְּרִירָא כּוּלֵּי הַאי, עַיֵּן בִּירֵאִים סִימָן כ"ד דַּעְתּוֹ דְּמִן הַתּוֹרָה סַגֵּי בִּכְזַיִת, וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁם הַקַּדְמוֹן רַב הוּנָא רֵישׁ כַּלָּה, וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַאֲבַ"ד בְּהַשָּׂגוֹתָיו פֶּרֶק ה' (הט"ו) מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת, וְהָרַשְׁבָּ"א בְּפֶרֶק ג' דִּבְרָכוֹת (כ: ד"ה אלא) הֱבִיאוֹ גַּם כֵּן וְכָתַב שֶׁדְּבָרָיו נִרְאִין, וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ן שָׁם בְּמִלְחָמוֹת (יב. ד"ה אמר) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן דַּעַת ר"י מִקּוּרְבִּי"ל דִּכְזַיִת הָוֵי מִדְּאוֹרַיְתָא מוּבָא בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה עַל בְּרָכוֹת (מט: ד"ה וה"ר). **וְדַע עוֹד דְּאַף לְשִׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּבָעִינַן שְׂבִיעָה מַמָּשׁ, מִכָּל מָקוֹם בְּחוֹלֶה אוֹ זָקֵן אוֹ שֶׁכְּבָר אָכַל מִקֹּדֶם וְהוּא שָׂבֵעַ עַל יְדֵי כְּזַיִת אוֹ בִּכְבֵיצָה, לְכֻלֵּי עָלְמָא מְחֻיָּב מִן הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ כֵּיוָן דְּמִכָּל מָקוֹם הוּא שָׂבֵעַ** [רַדְבַּ"ז חֵלֶק שִׁשִּׁי סִימָן ב' אֲלָפִים רכ"ד וּמוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סִימָן קצ"ז (סק"ח)]. **וְהִנֵּה רָאִיתִי בִּפְרִי מְגָדִים** (א"א סק"ח) **שֶׁכָּתַב דְּמִסְתַּבְּרָא לוֹ דְּבָעִינַן שְׂבִיעָה מִפַּת לְבַד וְאָז הוּא חַיָּב מִן הַתּוֹרָה, וְנִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ בְּמִי שֶׁאוֹכֵל אֵיזֶה דָּבָר לְלַפֵּת אֶת הַפַּת דְּזֶה פְּשִׁיטָא דְּמִצְטָרֵף שֶׁכֵּן הוּא דֶּרֶךְ אֲכִילָה** [עַיֵּן בְּרָכוֹת מ"א (ע"א), מֵסֵב וְאוֹכֵל בְּלִפְתָּן], **אֶלָּא בְּשֶׁאָכַל שְׁאָרֵי דְּבָרִים בִּפְנֵי עַצְמָן. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן רַדְבַּ"ז הַנַּ"ל מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּאִם כְּבָר אָכַל אֵיזֶה דָּבָר וְסִיֵּם שְׂבִיעָתוֹ עַל יְדֵי אֲכִילַת כְּזַיִת פַּת מֵהַנֵּי לְחִיּוּב מִן הַתּוֹרָה, דְּאִי מַיְירֵי שֶׁאָכַל מִקֹּדֶם גַּם כֵּן פַּת פְּשִׁיטָא דְּחַיָּב, אַךְ יֵשׁ לִדְחוֹת דְּמַיְירֵי שֶׁאָכַל פַּת מִקֹּדֶם לָזֶה וּבֵרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וּמִכָּל מָקוֹם הוּא** [א] **חַיָּב עַתָּה מִן הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הוּא שָׂבֵעַ מִמֵּידֵי דְּזָיִן וְדוּמְיָא דְּזָקֵן אוֹ חוֹלֶה** (וְגַם בְּלָאו הָכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּלֹא נוּכַל לְפָטְרוֹ מִן הַתּוֹרָה עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁבֵּרֵךְ מִתְּחִלָּה, דְּאָז הֲלֹא פָּטוּר הָיָה מִן הַתּוֹרָה):

ג * **יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) **שֶׁהִקְשָׁה הֲרֵי מִלְּתָא דִּפְשִׁיטָא הִיא וְלָמָּה כָּתַב זֶה בְּשֵׁם יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר, וְהַנָּכוֹן** כְּמוֹ שֶׁתֵּרֵץ בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ג) וְנֹהַר שָׁלוֹם (סק"ב) **דְּהַאי יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר סְבִירָא לֵיהּ כְּשִׁיטַת רַשִׁ"י** (הו"ד ברא"ש פ"ז סי' ו) **דְּיָכוֹל לְהוֹצִיאָם אֲפִלּוּ אִם אֵינָם מְבִינִים כְּלָל הַלָּשׁוֹן,** וְהוֹכִיחַ זֶה מִכָּל בּוֹ (סי' כה) גּוּפָא שֶׁמִּמֶּנּוּ נוֹבֵעַ מְקוֹר דִּין זֶה, **וּלְהָכִי כָּתַב הַמְחַבֵּר בְּשֵׁם יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר מִשּׁוּם דִּלְעִקַּר הַדִּין סְבִירָא לֵיהּ לְהַמְחַבֵּר כְּשִׁיטַת שְׁאָרֵי** פּוֹסְקִים הַמַּחְמִירִין **בָּזֶה** וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ג סָעִיף א', **וְאַף עַל פִּי כֵן הֶעְתִּיקוֹ מִשּׁוּם דְּעַל כָּל פָּנִים זֶה עָדִיף מִמַּה שֶּׁלֹּא יְבָרְכוּ לְגַמְרֵי דְּיוֹצֵא עַל כָּל פָּנִים לְדֵעָה** זוֹ, וְעַיֵּן בְּטַ"ז שָׁם סָעִיף קָטָן ב':

ה * **אִם בֵּרַךְ וְהָיְתָה צוֹאָה כְּנֶגְדּוֹ וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ה) וְהוּא מֵהַלְּבוּשׁ, וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִזֶּה דְּאִם הָיָה נוֹדָע לוֹ מִתְּחִלָּה וְעָבַר עַל זֶה לֹא הָיוּ מִסְתַּפְּקִים בָּזֶה, כֵּיוָן דְּעָבַר לְכַתְּחִלָּה בְּשָׁאט נֶפֶשׁ עַל אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא בְּוַדַּאי חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, וְאַךְ בָּזֶה שֶׁבֶּאֱמֶת שׁוֹגֵג הָיָה שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁיֵּשׁ כָּאן צוֹאָה וְאַף שֶׁחָטָא בָּזֶה שֶׁפָּשַׁע וְלֹא בָּדַק בָּזֶה מִסְתַּפְּקִים אוּלַי לֹא קָאָמַר הַגְּמָרָא רַק לְעִנְיַן תְּפִלָּה דַּחֲמִיר טְפֵי וְלֹא בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. אַךְ מִפְּרִי מְגָדִים לְעֵיל בְּסִימָן ע"ו (א"א ס"ק יב) מַשְׁמַע שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ לְסָעִיף זֶה כִּפְשָׁטֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בְּנוֹדַע לוֹ מִתְּחִלָּה מִסְתַּפְּקִים. וְהִנֵּה מֵהַתּוֹסָפוֹת (עירובין סד. ד"ה שיכור) וְכֵן מֵחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (כב: ד"ה וכיון) מַשְׁמַע גַּם כֵּן דְּמִסְתַּפְּקֵי אִם מָצָא אַחַר כָּךְ צוֹאָה, וְאוּלַי דִּסְבָרַת הַפְּרִי מְגָדִים כֵּיוָן דְּהַמְחַבֵּר קָאָמַר סְתָמָא מַשְׁמַע דְּמִסְתַּפְּקֵי בְּכָל גַּוְנֵי, וּמִשּׁוּם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כה) **וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ דְּאִם הוּא אִישׁ רַעַבְתָן וְאֵינוֹ שָׂבֵעַ כִּי אִם בַּאֲכִילָה מְרֻבָּה מְאֹד אֵינוֹ מִתְחַיֵּב כִּי אִם לְפִי שְׂבִיעָתוֹ, וּמִרְבּוּתָיו שֶׁל רַשִׁ"י** [בְּרָכוֹת מ"ב (ע"א ד"ה עדי)] **מַשְׁמַע דִּתְלוּי לְפִי אֲנָשִׁים אֲחֵרִים כָּל שֶׁדַּרְכּוֹ לִקְבֹּעַ סְעוּדָה בְּשִׁעוּר הַזֶּה מִיקְרֵי שְׂבִיעָה:**

א (א) גְּמָרָא (סוטה לג.): **ג** (ב) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) בְּשֵׁם רֵאשִׁית חָכְמָה (שערי הקדושה פט"ו): **ד** (ג) תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כג. ד"ה שיכור): **ה** (ד) כֵּן מַשְׁמַע בִּלְבוּשׁ דְּעַל זֶה מִסְתַּפֵּק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אם):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (סי' קצז ס"ו בסוגריים) מוכח שאם היה שבע מקודם ואכל כזית אינו חייב אלא מדרבנן, ואינו יכול לבא לידי חיוב של תורה. וכן מוכח מסעיף ט' שם.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הֲלָכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קפה קפו

* **או שָׁהָיָה** (ג) **שִׁבּוֹר** (ו) (פְּרוּשׁ לְגַמְרֵי), **נִסְתַּפְּקוּ הַתּוֹסָפוֹת** (מיהומין סד. ד"ה שיכור) **וְהָרַא"שׁ** (סס פ"ו סי' ה)
(ז) **אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ.** (ח) **וּמְשׁוּם מֵי רַגְלַיִם פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ:**

קפו אִם נָשִׁים וּקְטַנִּים חַיָּבִים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. ובו ב' סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת כ' (ע"ב) בַּעְיָא וְלֹא אֵיפְשִׁיטָא לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ה ה"א) וְהָרַא"שׁ (פ"ג סי' יג).

א [א]**נָשִׁים חַיָּבוֹת בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן,** (ס) (ב) **וְסָפֵק הוּא** (א) **אִם הֵן חַיָּבוֹת מִדְאוֹרַיְיתָא * וּמוֹצִיאוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים, * אוֹ אִם אֵינָן חַיָּבוֹת** (ב) * **אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וְאֵינָן מוֹצִיאוֹת** (ג) **אֶלָּא לְמִי שֶׁאֵין חִיּוּבוֹ אֶלָּא**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **וְסָפֵק.** עַיִן בְּתַשְׁבֵּ"ץ חֵלֶק א' סִימָן קס"ח וְסִימָן קס"ט בְּאֹרֶךְ, וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ן (כ"ב פא. ד"ה ריש) מַה שֶּׁכָּתַב בְּטַעַם דְּגָרִים וְכֹהֲנִים מוֹצִיאִים אֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָה בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּהַגְמָרָא (כב:) לְעִנְיַן תְּפִלָּה מַחְמִרִי אֲפִלּוּ בְּמָצָא אַחַר כָּךְ. נָקְטוּ גַּם כֵּן סְפֵקָתָם לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה, אֲבָל לְעוֹלָם דְּמִסְתַּפְקִי לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּכָל גַּוָנֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְהִנֵּה רְאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל ג' (סל"ג) וּבְנִשְׁמַת אָדָם שָׁם אוֹת ז' שֶׁהִרְחִיב הַדִּבּוּר בָּזֶה וְדַעְתּוֹ דַּאֲפִלּוּ בְּנוֹדַע לוֹ מִתְּחִלָּה אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, מִזֶּה נִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ גַּם כֵּן כְּהַפְּרִי מִגְדִּים דְּסִפֵּקָתָם הוּא בְּכָל גַּוָנֵי, וּפְסָקוֹ לְהָקֵל בִּדְיַעֲבַד עַיִן שָׁם טַעֲמוֹ דְּזֶה אֵינוֹ מִקְרֵי סְפֵיקָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא בְּכָל גַּוָנֵי יָצָא בְּדִיעֲבַד אַף שֶׁעָבַר אַדְּאוֹרַיְיתָא, וְלֹא הָוֵי רַק קָנְסָא דְּרַבָּנָן לְעִנְיַן תְּפִלָּה. וְעַיִן שָׁם שֶׁהֵאֲרִיךְ דְּזֶה קִיל מִשְּׁאָר מִצְוָה הַבָּאָה בְּעַבְרָה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא נִהְיְרָא כְּלָל דְּאַדְרַבָּה דְּזֶה חֲמִיר יוֹתֵר, כֵּיוָן דְּזֶה בְּרוּר לְכָלֵי עָלְמָא דְּלֹאו דְּוַקָא קְרִיאַת שְׁמַע אִסּוּר לְדַבֵּר מִן הַתּוֹרָה בְּמָקוֹם הַשְּׁנָפָת דְּהוּא הַדִּין כָּל דְּבַר קְדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע הֲלָכָה ד' וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (שם) עַיִן שָׁם, וְאִם עָבַר וְדִבֵּר הוּא בִּכְלָל 'כִּי דְבַר ה' בָּזָה' (במדבר טו לא) דִּבְאַמְרִינַן בְּרָכוֹת כ"ד עַמּוּד ב' עַיִן שָׁם, וְאֵיךְ נֹאמַר שֶׁיָּצָא בָּזֶה דְּיֵעָבֵד בִּרְכָתוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ לָהּ' עַל מְזוֹנוֹ וּכְהָאי גַּוְנָא אֲחֵרִי שֶׁבָּזֶה בָּזֶה אֶת דְּבַר ה' (וְגַם הָרְאָיָה שֶׁהֵבִיא שָׁם שֶׁכָּתַב וְכֵן מַשְׁמַע וּמְדֻיָּק מְאֹד דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהֵבִיא בְּסִימָן ע"ו כָּתַב הַשּׁוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ (ס"ח) דְּאִם קָרָא בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְהִסְתַּפֵּק מִצְוָה חַיָּב לַחֲזוֹר וְלִקְרוֹת, וּבְסִימָן קפ"ה כָּתַב בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן דְּתוֹסְפוֹת וְהָרַא"שׁ נִסְתַּפְּקוּ אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר וְלֹא הִכְרִיעַ וְכוּ' עַיִן שָׁם, וּלְפָלָא עַל קְשִׁיטוֹ שֶׁהֵרֵי הַתּוֹסָפוֹת (ע"יובכ"ן שם) הֵבִיאוּ רְאָיָה דִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן קִיל מִתְּפִלָּה מִדְּהַגְלוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְגַבֵּי שִׁכּוֹר עַיִן שָׁם [ב]וְהִנֵּה לְגַבֵּי קְרִיאַת שְׁמַע לֹא הֻקַּל כְּלָל כִּדְאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן צ"ט סָעִיף א' בְּהַגָּ"ה עַיִן שָׁם, וּבִפְרָט לִגְרְסַת הַגְּרַ"א שָׁם בִּירוּשַׁלְמִי (תרומות פ"א ה"ד) פָּסַק הִירוּשַׁלְמִי בְּהֶדְיָא דְּשִׁכּוֹר אָסוּר בְּקְרִיאַת שְׁמַע עַיִן שָׁם). וְיֹותֵר עַל כָּל זֶה שֶׁהִרְמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (שם) הֶרְחִיב הַדְּבָרִים לְעִנְיַן סְפֵיקָא דְּתוֹסְפוֹת בְּמָצָא אַחַר כָּךְ צוֹאָה בְּמָקוֹם שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְהַכְרִיעַ דְּצָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ, וְעַל כָּל פָּנִים בְּנוֹדַע לוֹ מִתְּחִלָּה וְעָבַר עַל זֶה בְּמֵזִיד וְרוֹצֶה עַתָּה לַחֲזוֹר מֻעָנוּ בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַצְרִיכוֹ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ, אֶחָד דְּדַעַת כַּמָּה אַחֲרוֹנִים [הָעוֹלַת תָּמִיד (סק"ו) וְהַבַּ"ח (סי' צט ס"א) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח)] לְהַחְמִיר בְּסָפֵק דְּהַתּוֹסָפוֹת וְהָרַא"שׁ, וְעוֹד דְּהָרְמְבַּ"ן סָבַר כְּוָתַיְיהוּ, וּבִפְרָט בְּנוֹדַע לוֹ מִתְּחִלָּה וְעָבַר בְּמֵזִיד דְּמִסְתַּבְּרָא מְאֹד דְּלִכְלֵי עָלְמָא חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ:

* **או שָׁהָיָה שִׁבּוֹר וְכוּ'.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ו) מַה שֶּׁכָּתְבוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים מַה דְּמִסְפְּקִי לְדִינָא, וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו הַנַּ"ל (שם) שֶׁגַּם הוּא מַסִּיק כֵּן לְעִקַּר הַדִּין דְּמֵאַחַר שכּוֹר בְּכָל הַבְּרָכוֹת לָבַד מִתְּפִלָּה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּעוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וּרְאָיָה לָזֶה מִירוּשַׁלְמִי (שם) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) עַיִן שָׁם. אָמְנָם בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א בְּסִימָן צ"ט (ס"א) מַשְׁמַע דְּהוּא סְבִירָא לֵיהּ דַּאֲפִלּוּ לְפִי הִירוּשַׁלְמִי אֵינוֹ בְּרוּר שֶׁמָּתָר, דְּהוּא פֶּרֶשׁ דְּמַה שֶּׁאָמַר שָׁם חִזְקִיָּה בֵּין לִקְרוֹת בֵּין לְבָרֵךְ הוּא לְהַחְמִיר, וּפְלִיג חִזְקִיָּה אַמַּה דְּמַקֵּל שָׁם מִקַּדָּם לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן [וְהָרַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו מְפָרֵשׁ לְהַפּוּךְ, דְּחִזְקִיָּה מַקֵּל אֲפִלּוּ לְגַבֵּי קְרִיאַת שְׁמַע עַיִן שָׁם]. וּמִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר דְּגַם הַגְּרַ"א מוֹדֶה דִּבְדִיעֲבַד אִם נִשְׁתַּכֵּחַ יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן כְּדַעַת רַב אַסִי שֶׁמַּתִּיר מִקַּדָּם, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

א * **וּמוֹצִיאוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים.** הֵיינוּ כְּגוֹן שֶׁאָמְרוּ בְּרִית וְתוֹרָה, וְאַף עַל גַּב שֶׁאֵין צָרִיכִין לוֹמַר לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּסִימָן קפ"ז סָעִיף ג' בְּהַגָּ"ה:

* **או אִם אֵינָן חַיָּבוֹת וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין עָבָד [רַמְבַּ"ם (פ"ה ה"א)], וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א (כ: ד"ה בעא):

* **אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ג) **לְעִנְיַן אִשָּׁה שֶׁנִּסְתַּפְּקָה אִם בֵּרְכָה.**

וְדַע דְּאַף דְּמִשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע שֶׁהֶחְזִיק בְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם (שם) וְהָרַא"שׁ (פ"ג סי' יג) וְהַמָּאוֹר (יב. ד"ה ונשים) וְהָרִיאַ"ז (יא: שלטי גיבורים אות ח) וְסִיעָתָם דְּנָשִׁים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן סָפֵק הוּא אִם חַיָּבוֹת מִדְּאוֹרַיְיתָא וּמִשּׁוּם דְּהָוֵי כַּלֵי הַאי, וְיֵשׁ הַרְבֵּה מִגְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים דְּסִבְירָא לְהוּ דְּהֵם חַיָּבוֹת

בֵּאוּר הֲלָכָה

ה (ג) **שִׁבּוֹר.** עַיִן ט"ז (סק"ב) וּבְיַד אַהֲרֹן (הגב"י):
א (ס) **וְסָפֵק.** עַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט) שֶׁהַאֲרִיךְ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וַדַּאי מֻתָּר בְּשָׁתוּי: (ו) **פֵּרוּשׁ לְגַמְרֵי.** הֵינוּ שֶׁנִּשְׁתַּכֵּר כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְנִסְתַּפְּקוּ אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ כְּשֶׁיָּפוּג יֵינוֹ וַעֲדַיִן לֹא נִתְעַכֵּל הַמָּזוֹן [וּמִכָּל מָקוֹם מֵיירֵי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לִשְׁכָרוּתוֹ שֶׁל לוֹט, דְּאִי לָאו הָכִי כְּשׁוֹטֶה יַחֲשֹׁב וּפָטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת (ה) וְחַיָּב לְכָלֵי עָלְמָא לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ], וּבְסָעִיף הַקּוֹדֵם שַׁמַּתִּיר לְבָרֵךְ מֵיירֵי שֶׁיָּכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְהִקְשׁוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר כָּרְאוּי, מִפְּתָמָא אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַאֲפִלּוּ הָכִי מַתִּיר הִירוּשַׁלְמִי (תרומות פ"א ה"ד). וּלְדִינָא מַסְקִי (ו) הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם אֵרַע שֶׁנִּשְׁתַּכֵּר כָּל כָּךְ, אַף עַל פִּי כֵן יְבָרֵךְ וּלְכַתְּחִלָּה יִזָּהֵר לְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁיָּבוֹא לִידֵי כָּךְ, וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן צ"ט סָעִיף קָטָן י"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: (ז) **אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ.** אֲבָל לְכַתְּחִלָּה גַּם הֵם מוֹדִים דְּאָסוּר לְבָרֵךְ שׁוּם בְּרָכָה וְכֵן דִּבְרֵי תּוֹרָה נֶגֶד צוֹאָה, וּמִן הַתּוֹרָה דְּהָא כְּתִיב (דברים כג טו) 'וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ' וַאֲסוּר תְּפִלָּה כְּתִיב בַּקְּרָא, אֶלָּא כָּל דְּבַר קְדֻשָּׁה אָסוּר לִקְרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ נָקִי [רַמְבַּ"ן בְּלִקּוּטָיו (כב: ד"ה וכיון) עַיִן שָׁם], וְלֹא מִסְתַּפְּקִי אֶלָּא כְּשֶׁכָּבָר בֵּרַךְ וּמָצָא אַחַר כָּךְ. א]וּלְדִינָא דַּעַת הָעֹלַת תָּמִיד (סק"ו) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) בְּשֵׁם הַבַּ"ח (סי' צט ס"א) (ז) כְּשֶׁמָּצָא צוֹאָה כְּנֶגְדּוֹ (מ) בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו דְּצָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אִם עֲדַיִן לֹא נִתְעַכֵּל הַמָּזוֹן, וְכֵן מָצָאתִי בְּלִקּוּטֵי הָרַמְבַּ"ן עַל בְּרָכוֹת (שם) שֶׁהֵבִיא מַחְלֹקֶת סְפֵקָא שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ בַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת בָּזֶה, וְאַחַר כָּךְ מַסִּיק דְּאֵין חִלּוּק בָּזֶה בֵּין תְּפִלָּה וּבֵין שְׁאָרֵי דִּבְרֵי קְדֻשָּׁה עַיִן שָׁם, וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אם אם): (ח) **וּמְשׁוּם מֵי רַגְלַיִם וְכוּ'.** הֵינוּ גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן וְאַחַר כָּךְ מָצָא מֵי רַגְלַיִם בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, וּלְהָכִי קָאָמַר פְּשִׁיטָא וְכוּ', דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה הָיָה מֻתָּר לוֹ לְבָרֵךְ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ שֶׁיֵּשׁ כָּאן מֵי רַגְלַיִם, דְּנָגֵד מֵי רַגְלַיִם הוּא רַק אִסּוּרָא דְּרַבָּנָן וְעַל סְפֵקָן לֹא גָּזְרוּ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ע"ו סָעִיף ז', דְּאִי הָיָה נוֹדָע לוֹ מִתְּחִלָּה שֶׁיֵּשׁ כָּאן מֵי רַגְלַיִם, וְעָבַר עַל זֶה וּבֵרַךְ נִגְמָדִּוּ לֹא הָוָה אָמַר הַמְחַבֵּר פְּשִׁיטָא, דִּדְיָן אֶחָד הוּא עִם מָצָא צוֹאָה כְּנֶגְדּוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ב) בְּשֵׁם לֶחֶם יְהוּדָה (קריאת שמע פ"ג סי' טו) עַיִן שָׁם]:

א (א) **אִם הֵן חַיָּבוֹת מִדְּאוֹרַיְיתָא.** לְפִי שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא: (ב) **אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן.** מִדִּכְתִיב (דברים ח י) 'עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה' וְנָשִׁים אֵין לָהֶם חֵלֶק בָּאָרֶץ מִצַּד עַצְמָן (אִם לֹא בְּבַת יוֹרְשָׁת), מַה שֶּׁאֵין כֵּן כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לָהֶם עָרֵי מִגְרָשׁ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִתַּן לָהֶם בְּרִית וְתוֹרָה: (ג) **אֶלָּא לְמִי שֶׁאֵין וְכוּ'.** כְּגוֹן שֶׁלֹּא אָכַל כְּדֵי שְׂבִיעָה שֶׁאֵין חִיּוּבוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן. וּמַסַּיִם הַטּוּר דְּמִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נָקְטִינַן דְּאֵין מוֹצִיאוֹת אֶת הָאֲחֵרִים שֶׁאָכְלוּ (ס) כְּדֵי שְׂבִיעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) פְּרִי חָדָשׁ וּפְרִי מִגְדִּים (משז"ז סק"ב): (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי מִגְדִּים בְּשֵׁמוֹ דְּצָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ, בְּוַדַּאי יֵשׁ טָעוּת סוֹפֵר בִּדְבָרָיו, דְּהָא הַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּתַב בְּהֶדְיָא לְהִפּוּךְ וְגַם הֵבִיא עַל זֶה רְאָיָה מֵהַזֹּהַר (ח"ב דף קנב:): (ז) **לְאַפּוּקֵי לְעִנְיַן שִׁכּוֹר הִכְרִיעוּ לְהָקֵל אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה בְּמָקוֹם הַדְּחַק שֶׁנִּכְבָּר וְכַנַּ"ל:** (מ) **דְּחוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ נָגְדּוֹ נִכְבָּר הִכְרָעָנוּ לְעֵיל**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ה בסוגריים) כתב שספק ברכות להקל ואין חוזר ומברך, ואף שבדרכת המזון דאורייתא, מ"מ זה שיצטרך לחזור ולברך מחמת שזבח רשעים תועבה שפשע ולא בדק המקום, אינו אלא מדבריהם. **ב]** עיין בשו"ע הרב (ס"ה) דיש אומרים דבקריאת שמע לא נפטר השתוי אלא השיכור לבדו, ועל כן לכתחילה יש לחוש שלא יהיה שתוי קודם הקריאה, אך אם אירע ששתה לא ימנע מקריאת שמע וברכותיה [וכ"כ המשנ"ב בסימן צ"ט (סק"ח)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah